

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

ადგილობრივი მნიშვნელობის

ჭიათურა-პერევისა-სვერი-ცხრუკვეთი-თვალუეთი-გეზრული

ეტაპი I ცხრუკვეთი-თვალუეთის მონაკვეთი

მ17+200 – კმ20+500

საავტომობილო გზის

სარეაბილიტაციო სამუშაოები

თბილისი

2014 წლის

ნაწილი I: პროექტთან და ობიექტთან დაკავშირებული ზოგადი ინფორმაცია

ინსტიტუციონალური და ადმინისტრაციული საკითხები				
ქვეყანა	საქართველო			
პროექტის სახელწოდება	ადგილობრივი მნიშვნელობის ჭიათურა-პერევისა-სვერი-ცხრუკვეთი-თვალუეთი-გეზრული I ეტაპი ცხრუკვეთი-თვალუეთის მონაკვეთი კმ17+200 – კმ20+500			
პროექტის მაშტაბი და ღონისძიებები	<p>გზის სარეაბილიტაციო მონაკვეთზე თავდაპირველად დაგებული იყო ასფალტის საფარი, რომლის მცირე ფრაგმენტები ჯერ კიდევ შეიძლება იხსნოს, თუმცა ხანდაზმულობისა და მოვლა-შენახვის დეფიციტის შედეგად, ასფალტის ზედაპირის მდგომარეობა მთლიანად გაუარესებულია და დღეისთვის გზის საფარი ძირითადად მხოლოდ მოხრეშილი სახით არის წარმოდგენილი. რამდენიმე ადგილში, გზის კიდეებსა და ყრილების ფერდობზე დაიკვირვება ზედაპირული წყლების ზემოქმედებით გამოწვეული ძლიერი ეროზიული პროცესები. რაც გამოწვეულია გზის სავალი ნაწილიდან ზედაპირული და ფერდობებიდან ჩამოსული წყლის მოცილების (არიდების) სადრენაჟე სისტემის არარსებობით. გზის გასწვრივ არსებული ხელოვნური ნაგებობები (მილები, საყრდენი კედლები) არადაზიანდებულ მდგომარეობაშია მრგვალი რკინაბეტონის მილების სათავესები ამოვსებულია, ბეტონის კონსტრუქციები დაშლილი და დაზარალებული. საჭიროებენ შეცვლას. სარეაბილიტაციო მონაკვეთის მე-19 კმ-ზე კმ9+20-ზე სოფ.თვალუეთის შესასვლელთან საჭიროა ახალი სწორკუთხა მილის მოწყობა გზის გასწვრივ ხევიდან და ფერდობიდან ჩამონადენი წყლისა და ხევის წყლის გასატარებლად.</p>			
საორგანიზაციო საკითხები (სახელი და საკონტაქტო ინფორმაცია)	მსოფლიო ბანკი (პროექტის ჯგუფის ხელმძღვანელი) იოსებ მელითაური	პროექტის მენეჯმენტი გიორგი წერეთელი (სგდ)	ადგილობრივი მონაწილე მხარე და/ან მიმღები ჭიათურის მუნიციპალიტეტი	
განხორციელება (სახელი და საკონტაქტო ინფორმაცია)	მსოფლიო ბანკი გარემოს დაცვის ზედამხედველი დარეჯან კაპანაძე	ადგილობრივი ზედამხედველი (არ არის შერჩეული)	ადგილობრივი ინსპექცია	კონტრაქტორი (არ არის შერჩეული)
ობიექტის აღწერა				
ობიექტის დასახელება	ეტაპი I ცხრუკვეთი – თვალუეთის გზის მონაკვეთი კმ17+200 – კმ20+500			
ობიექტის ადგილმდებარეობა	ცხრუკვეთი – თვალუეთის გზის მონაკვეთი მდებარეობს ცენტრალურ საქართველოში, კერძოდ იმერეთის რაიონში და გადის ჭიათურის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ტერიტორიის ფარგლებში. გზის სექცია იწყება ცხრუკვეთში (კმ17.2) და მთავრდება თვალუეთში (კმ20.5), ობიექტი იქნება დაახლოებით 3.1 კმ სიგრძის.			

	<p>ცხრუკვეთი – თვალუეთის გზის მონაკვეთი კვეთავს პატარა ორ ხევს. ზის ეს მონაკვეთი გადის ვაკე რელიეფზე, სადაც შეინიშნება დასახლებული პუნქტები და სასოფლო-სამეურნეო მიწები.</p>
<p>მიწის მესაკუთრე</p>	<p>ჭიათურის მუნიციპალიტეტი</p>
<p>გეოგრაფიული, ფიზიკური, ბიოლოგიური, გეოლოგიური პიდროგრაფიული და სოციო ეკონომიკური გარემოს აღწერა</p>	<p>მდებარეობა: ცხრუკვეთი – თვალუეთის საავტომობილო გზის სარეაბილიტაციო მონაკვეთი წარმოადგენს მოხრეშილ საფარიან ადგილობრივი დანიშნულების გზას. მიწის ვაკისის საშუალო სიგანე 8 მეტრია. ცხრუკვეთი-თვალუეთის მონაკვეთი კმ17+200-კმ20+500 მთლიანად მჭიდროდ დასახლებულ სოფლებში გადის სადაც ღობეებსა და შენობა ნაგებობებს შორის მანძილი შეადგენს 6-8 მეტრს. ჩატარებული ტოპოგრაფიული აგეგმვის ფაქტიური მონაცემების თანახმად, საკვლევი მონაკვეთი იწყება სოფ. ცხრუკვეთიდან 17+200 კილომეტრზე და მთავრდება სოფ.თვალუეთის ბოლოს 20+500 კილომეტრზე.</p> <p>ჰაერო: საგზაო მოძრაობის დაბალი ინტენსიობისა და ინდუსტრიული ობიექტების არარსებობის გამო ჰაერის ხარისხის პარამეტრები მაღალია.</p> <p>წყალი და ნიადაგი: ოფიციალური მონაცემები დაბინძურების შესახებ არ არსებობს.</p> <p>ფლორა: სამშენებლო სამუშაოები ჩატარდება არსებული გზის ფართობზე არსებული ელემენტების შეცვლის გარეშე (სწორი ხაზები, მრუდეები, სიგანე და ა.შ.). მხოლოდ იმ მონაკვეთებში, სადაც საჭიროა კიუვეტების რეაბილიტაცია ან ხელახალი აშენება, შესაძლოა იყოს უმნიშვნელო რაოდენობის მცენარეები ბუჩქებისა და პატარა ხეების სახით, რომელიც არ შეიძლება ჩაითვალოს მიმდებარე ტყის ელემენტებად. დაზიანებული ტერიტორიის ფარგლებში არ არის აღმოჩენილი რაიმე იშვიათი სახეობა.</p> <p>ფაუნა: მშენებლობის განმავლობაში ფაუნაზე ზემოქმედება უცვლელი დარჩება, რაკი სამუშაოები ჩატარდება არსებულ გზაზე. გზას კვეთს რამოდენიმე მდინარე. ამ მონაკვეთებში სამუშაოები შემოსაზღვრება ხიდის ბურჯების რეაბილიტაციით, ნარჩენების გატანით ან სხვა სახის ნარჩენებით, რომლებიც წყლის დინებას უშლის ხელს. ამ საქმიანობების შედეგი იქნება პოზიტიური გავლენა არსებულ ფაუნაზე.</p> <p>ხმაური: ინდუსტრიული ობიექტების უქონლობისა და საგზაო მოძრაობის დაბალი ინტენსიობის გამო მიმდინარე ხმაურის დონე დაბალია. სამშენებლო სამუშაოები შეზღუდავს მხოლოდ იმ ადამიანების მოძრაობას რომლებიც ცხოვრობენ გზის გასწვრივ და აღნიშნული შეზღუდვა ვრცელდება მხოლოდ რეაბილიტაციის ფაზაზე.</p>
<p>მასალების მოპოვების ადგილმდებარეობა და მანძილი, განსაკუთრებით ინერტული მასალების, წყლის, ქვების</p>	<p>(გადაწვეტილი იქნება კონტრაქტორის მიერ)</p>
კანონმდებლობა	
<p>საპროექტო ღონისძიებებთან დაკავშირებული ნაციონალური და ადგილობრივი კანონმდებლობა და ნებართვები</p>	<p>პროექტი ექვემდებარება მსოფლიო ბანკის სამოქმედო პოლიტიკას OP/BP 4.01 – გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ და მისი პრინციპების თანახმად კლასიფიცირებულია როგორც გარემოზე ზემოქმედების “ბ” კატეგორიის ქმედება. გარემოზე ზემოქმედების მართვის წინამდებარე გეგმა მომზადებულია OP/BP 4.01-ით განსაზღვრული პრინციპების შესაბამისად.</p> <p>საქართველოს კანონმდებლობით გზების რეაბილიტაციის პროექტისთვის არ არის მოთხოვნილი მისი გარემოზე ზემოქმედების განხილვა, დამტკიცება ან ნებართვის გაცემა. თუმცა, ეროვნული რეგულირების სისტემით:</p> <ul style="list-style-type: none"> • კონტრაქტორი უნდა იყოს ლიცენზირებული; • სამშენებლო მასალების მომწოდებელი უნდა იყოს ლიცენზირებული; • თუ კონტრაქტორი მოინდომებს გახსნას საკუთარი კარიერი, უნდა აიღოს შესაბამისი ლიცენზია; • თუ კონტრაქტორს სურს გახსნას ალსფალტის ან ცემენტის საკუთარი

	<p>ქარხანა, მან უნდა მიიღოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა, რომელშიც მოცემული იქნება დაბინძურების კონცენტრაციის ზედა ზღვარი;</p> <ul style="list-style-type: none"> სამშენებლო ნარჩენები განთავსებული უნდა იქნას ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ წერილობით შეთანხმებულ წინასწარ შერჩეულ ადგილზე. <p>ლიცენზიების ასლები (მათი არსებობის შემთხვევაში), ასფალტის და ცემენტის ქარხნის ნებართვები (მათი არსებობის შემთხვევაში), აგრეთვე ნარჩენების ნებართვები, თანდართული იქნება გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმაზე მას შემდეგ რაც კონტრაქტორი მიიღებს და წარმოადგენს საავტომობილო გზების დეპარტამენტში</p>
საჯარო შეხვედრები	
<p>სად და როდის ჩატარდა საჯარო შეხვედრა</p>	<p>გარემოზე ზემოქმედების მართვის პრინციპების განმსაზღვრელი ჩარჩო დოკუმენტი მეორადი და ადგილობრივი გზების II პროექტისათვის განთავსდა საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე და დაინტერესებულ მხარეთათვის ჩატარდა საკონსულტაციო შეხვედრა 2012 წლის 3 თებერვალს. მოხდა წინამდებარე დოკუმენტის ვებ-გვერდზე განთავსება და მისი ნაბეჭდი ვერსიის მიწოდება მოხდა ჭიათურის მუნიციპალიტეტისათვის.</p>
დანართები	
	<p>სამშენებლო უბნის რუკა და სურათები; საჯარო განხილვის ოქმები; ნარჩენების განთავსების ნებართვა; (წარმოდგენილ იქნება) კარიერების ლიცენზიები; (საჭიროების შემთხვევაში) ასფალტის ქარხნის ოპერირების ლიცენზია; (საჭიროების შემთხვევაში) და სხვა (საჭიროების შემთხვევაში)</p>

ნაწილი II: დამცავი პოლიტიკის დოკუმენტების სკრინინგი და მათი ამოქმედების პირობები

გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების სკრინინგი უსაფრთხოების პოლიტიკის ასამოქმედებლად			
	სამუშაოები/საკითხი	სტატუსი	გამშვები მექანიზმი
მოიცავს თუ არა ობიექტზე მიმდინარე სამუშაოები შემდეგს?	ა. გზების რეაბილიტაცია	☒ ღიახ ☐ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „ა“
	ბ. ახალი მცირემაშტაბიანი საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა	☐ ღიახ ☒ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „ა“
	გ. გავლენა ზედაპირულ სადრენაო სისტემაზე	☒ ღიახ ☐ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „ბ“
	დ. ისტორიული ნაგებობა(ები) და ოლქები	☐ ღიახ ☒ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „გ“
	ე. მიწების შესყიდვა ¹	☐ ღიახ ☒ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „დ“
	ვ. სახიფათო და ტოქსიკური მასალები ²	☐ ღიახ ☒ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „ე“
	ზ. ზეგავლენა ტყეებზე და/ან დაცულ ტერიტორიებზე	☐ ღიახ ☒ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „ვ“
	თ. ასაფეთქებელი ნაგებობების არსებობის რისკი	☐ ღიახ ☒ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „ზ“
	ი. სატრანსპორტო მოძრაობისა და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	☒ ღიახ ☐ არა	თუ „ღიახ“ იხ. ნაწილი „თ“

ნაწილი III: შემამსუბუქებელი ღონისძიებები

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
<p>0. ზოგადი პირობები</p>	<p>შეტყობინება და მუშათა უსაფრთხოება</p>	<p>(ა) ადგილობრივი მშენებლობის და გარემოს დაცვის ინსპექციისა და ადგილობრივი თემის წარმომადგენლები ინფორმირებული უნდა იყვნენ მოსალოდნელი სამუშაოების შესახებ.</p> <p>(ბ) საზოგადოებას ინფორმაცია მიეწოდება სამუშაოების შესახებ მედიის საშუალებით და/ან საჯაროდ ხელმისაწვდომ ობიექტებზე (მათ შორის სამუშაოების ობიექტი) სათანადო შეტყობინების გაგზავნის გზით</p> <p>(გ) გზის მშენებლობისა და რეაბილიტაციისათვის საჭირო ყველა იურიდიული ნებართვა უნდა იქნას მოპოვებული</p> <p>(დ) კონტრაქტორი ფორმალურად უნდა იყოს თანახმა, რომ სამუშაოები განხორციელდება უსაფრთხოდ და დისციპლინირებულად, რაც შეამცირებს ზემოქმედებას ახლომდებარე მოსახლეობაზე და გარემოზე.</p> <p>(ე) მუშათა პირადი უსაფრთხოების აღჭურვილობა უნდა შეესაბამებოდეს საერთაშორისო სტანდარტებს (ყოველთვის უნდა ატარონ ჩაფხუტები, საჭიროებისამებრ ნიღბები და უსაფრთხოების სათვალე, უსაფრთხო ფეხსაცმელები)</p> <p>(ვ) სამშენებლო მოედანზე განთავსებული შესაბამისი მანქანები უნდა შეახსენებდეს მუშას ძირითადი წესებისა და კანონების შესახებ</p>
<p>ა. რეაბილიტაციისა და მშენებლობის ზოგადი ღონისძიებები</p>	<p>ჰაერის ხარისხი</p>	<p>(ა) მიწის სამუშაოების დროს მტვრის კონტროლი ხორციელდება მაგ. ნიადაგის მორწყვით ან დატენიანებით.</p> <p>(ბ) ნანგრევები, ამოღებული მიწა და აგრეგატები განთავსდება კონტროლირებად ტერიტორიაზე და პერიოდულად მორწყება, რათა შემცირდეს მტვრის წარმოშობა.</p> <p>(გ) პნევმატური ბურღვის, ან საფარის მტვრევის და გზის საფუძვლების დაშლის სამუშაოების დროს წარმოქმნილი მტვერი უნდა შემცირდეს მორწყვის საშუალებით და/ან ობიექტზე უნდა დამონტაჟდეს მტვრის საკონტროლო მოწყობილობები.</p> <p>(დ) მიმდებარე ტერიტორიაზე (ტროტუარი, გზა) არ განთავსდება სამშენებლო ნარჩენები და მიწა, რათა მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი მტვრის წარმოქმნის რისკები.</p> <p>(ე) სამშენებლო მოედანზე სამშენებლო ნარჩენების/ნაგვის ღიად დაწვა არ დაიშვება.</p> <p>(ვ) მანქანა-დანადგარები იქნება შესაბამის ფორმაში და მოედანზე არ იქნება განთავსებული უქმად მდგომი სამშენებლო მანქანები</p>
	<p>ხმაური</p>	<p>(ა) ხმაური შეიზღუდება ნებართვით დადგენილ გარკვეული დროებში.</p> <p>(ბ) გენერატორების, ჰაერის კომპრესორების და სხვა მექანიკური დანადგარების ძრავის თავსახურები მუშაობის პერიოდში დაკეტილი უნდა იყოს და დანადგარები განთავსებული უნდა იყოს დასახლებული პუნქტებისაგან რაც შეიძლება შორს.</p>
	<p>წყლის ხარისხი</p>	<p>(ა) ობიექტზე გატარდება ეროზიისა და სედიმენტების კონტროლის შესაბამისი ღონისძიებები, როგორცაა მაგალითად: თივის ზვინები და/ან შლამსაჭერი, რათა თავიდან იქნეს აუცილებელი ნალექის მოედანზე გაფრცვლება, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ადგილობრივი საკანალიზაციო სისტემების, დელეების და მდინარეების დაბინძურება.</p>
	<p>სამშენებლო ნარჩენების მართვა</p>	<p>(ა) ნარჩენების მოსაგროვებელი და გადასაყრელი ადგილები განსაზღვრული უნდა იყოს ყველა ნარჩენების ტიპისათვის, რომელიც წარმოიშვება მიწის სამუშაოების, დემონტაჟისა და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად.</p> <p>(ბ) მშენებლობის და დემონტაჟის შედეგად დარჩენილი მინერალური ნაგავი/ნარჩენები უნდა განცალკევდეს საერთო, ორგანული, თხევადი და ქიმიური ნაგავისაგან და ადგილზე უნდა დახარისხდეს და შეიქმნას</p>

		<p>შესაბამისი შემნახველი კონტეინერები.</p> <p>(ვ) სამშენებლო ნარჩენებს მოაგროვებს და გაიტანს ლიცენზირებული კომპანია</p> <p>(დ) სამშენებლო ნარჩენების განთავსება მოხდება წინასწარ შეთანხმებულ ადგილზე</p> <p>(ე) შესაძლოა მშენებელმა ხელმეორედ გამოიყენოს და რეციკლირება გაუკეთოს ვარგის მასალებს (გარდა ასბესტის შემცველი მასალებისა)</p>
ბ. გაგვინა ზედაპირულ სადრენაჟო სისტემაზე	წყლის ხარისხი	<p>(ა) ადგილი არ უნდა ჰქონდეს გრუნტის წყლების არაკონტროლირებად ამოღებას, არც ტექნიკური წყლების ცემენტის ხსნარის ან სხვა დაბინძურებული წყლების არაკონტროლირებად დაცლას მიწაზე ან ახლომდებარე მდინარეში ან ნაკადულში;</p> <p>(ბ) უნდა მოეწიოს სათანადო კანალიზაციის სისტემა ისე, რომ სამშენებლო სამუშაოებმა შლამით არ გაჭედოს, დაბინძუროს ან დაბლოკოს ან სხვაგვარად უარყოფითი ზეგავლენა არ იქონიოს ბუნებრივ ნაკადულებზე/დედეგებზე, მდინარეებზე, წყალსატევებსა და ტბებზე.</p> <p>(გ) უნდა გატარდეს პრევენციული ღონისძიებები საწვავის, საპოხი მასალების და სხვა ტოქსიკური და მავნე ნივთიერებების დაღვრის საწინააღმდეგოდ.</p> <p>(დ) სამშენებლო მანქანები და დანადგარები გაირეცხება მხოლოდ სპეციალურად განსაზღვრულ ადგილებში, სადაც წყლის გაღინება არ დაბინძურებს წყლის შემკრების/რეზერვუარის ზედაპირს.</p>
გ. ისტორიული ძეგლი(ები)	კულტურული მემკვიდრეობა	<p>(ა) იმ შემთხვევაში თუ მშენებლობა განხორციელდება ისტორიული ნაგებობების სიახლოვეს, ან ისტორიულ უბანში, უნდა მოხდეს შეტყობინება და ადგილობრივი სახელისუფლებო ორგანოებიდან თანხმობის/ნებართვების აღება. ყველა სახის სამშენებლო სამუშაოები უნდა დაიგეგმოს და განხორციელდეს ადგილობრივი და ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად.</p> <p>(ბ) ექსკავირების ან მშენებლობის დროს უძველესი ხანის კულტურული ნაშთების ან სხვა შესაძლო არქეოლოგიური ნივთების აღმოჩენის შემთხვევაში აუცილებელია ამ ფაქტის დაფიქსირება და რეგისტრირება, პასუხისმგებელი ოფიციალური უწყებების საქმის კურსში ჩაყენება და სამუშაოების შეჩერება ან შეცვლა წარმოშობილი გარემოების გათვალისწინებით.</p>
დ. მიწის შესყიდვა	მიწის შესყიდვის გეგმა/ჩარჩო დოკუმენტი	<p>(გ) თუ მიწის ექსპროპრიაცია არ იყო მოსალოდნელი, მაგრამ საჭირო გახდა, ან ადგილი ექნება მიწის კანონიერი თუ უკანონო მესაკუთრის მხრიდან შემოსავლის გაუთვალისწინებელ დანაკარგს, დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ბანკის პროგრამების ჯგუფის ხელმძღვანელს.</p> <p>(დ) უნდა განხორციელდეს დამტკიცებული მიწის შესყიდვის გეგმა/ჩარჩო დოკუმენტი (თუკი ეს მოთხოვნილია პროექტით)</p>
ე. ტოქსიკური მასალები	ასბესტის მართვა	<p>(ა) სამშენებლო მოედანზე ასბესტის არსებობის შემთხვევაში, იგი მკაფიოდ უნდა მოინიშნოს როგორც სახიფათო მასალა.</p> <p>(ბ) შესაძლებლობის შემთხვევაში, ასბესტი სათანადო ნორმების დაცვით უნდა განთავსდეს კონტეინერებში და დაილუქოს მავნე ზეგავლენის მაქსიმალურად შემცირების მიზნით.</p> <p>(გ) გატანამდე (თუ გატანა აუცილებელია) ასბესტი უნდა დამუშავდეს დამატენიანებელი ნივთიერებით, რათა მაქსიმალურად შემცირდეს ჰაერში ასბესტის მტვრის ნაწილაკების მოხვედრა.</p> <p>(დ) ასბესტის მართვა და გატანა უნდა მოხდეს გამოცდილი და პროფესიონალი სპეციალისტების მიერ.</p> <p>(ე) ასბესტის დროებით შენახვის შემთხვევაში, ნარჩენები უსაფრთხოდ უნდა მოთავსდეს ჰერმეტიკულ კონტეინერებში და სათანადოდ მოინიშნოს. სახიფათო ნარჩენის გატანა უნდა მოხდეს შესაბამისი ლიცენზირებული კომპანიის მიერ.</p> <p>(ვ) არ შეიძლება ერთხელ გარბანილი ასბესტის ხელმეორედ გამოყენება</p>
	ტოქსიკური / სახიფათო ნარჩენების მართვა	<p>(ა) სამშენებლო უბანზე სახიფათო და ტოქსიკური ნივთიერებების დროებითი შენახვა უნდა მოხდეს უსაფრთხო კონტეინერებში, რომლებზეც მითითებული იქნება ინფორმაცია შემადგენლობის, თვისებებისა და გამოყენების შესახებ.</p> <p>(ბ) სახიფათო ნივთიერებების შემცველი კონტეინერები დაღვრის თავიდან აცილების მიზნით უნდა</p>

		<p>მოთავსდეს კერძო კონტინენტებში.</p> <p>(გ) ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს სპეციალური ლიცენზირებული გადამტანების მიერ. ნარჩენები უნდა განთავსდეს ლიცენზირებულ ადგილას.</p> <p>(დ) არ მოხდება ტოქსიკური შემადგენლობის მქონე საღებავების ან გამსხნელების და ტყვიის შემცველი საღებავების გამოყენება.</p>
გ. ტყეებზე, ჭაობიან და/ ან დაცულ ტერიტორიებზე ზეგავლენა	ეკოსისტემის დაცვა	<p>(ა) არ უნდა მოხდეს იდენტიფიცირებული ბუნებრივი ჰაბიტატების, ჭაობიანი ადგილებისა და დაცული ტერიტორიების დაზიანება ან გამოყენება სამუშაოების მიმდინარეობის სიახლოვეს. მოელს პერსონალს მკაცრად ეკრძალება ნადირობა, სურსათის მოპოვება და გარემოსთვის ზიანის მოტანის სხვა ქმედებები.</p> <p>(ბ) უნდა მოხდეს სამშენებლო ღონისძიებების სიახლოვეს არსებული დიდი ზომის ხეების აღრიცხვა, მონიშვნა და შემოღობვა, მშენებლობის პერიოდში ხეებისა და მათი ფესვთა სისტემის მექანიკური ზემოქმედებისაგან დაცვის მიზნით.</p> <p>(გ) მიმდებარე ჭაობიანი ადგილები და ნაკადულები დაცული უნდა იყოს სამშენებლო უბნიდან სედიმენტების მოხვედრისა და ეროზიისაგან, რისთვისაც გამოყენებული იქნება თივის ზვინები და შლამდამჭერი მოწყობილობები.</p> <p>(დ) არ დაიშვება მიმდებარე ტერიტორიაზე და განსაკუთრებით დაცულ ტერიტორიაზე არალიცენზირებული კარიერების, ქვის სამტეხლოების ან ნავაგსაყრდლების გამოყენება.</p>
ზ. ასაფეთქებელი ნაგებობების არსებობის რისკი	აღამიანის ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რისკები	<p>(ა) ექსკავაციის სამუშაოების დაწყებამდე კონტრაქტორი უნდა დარწმუნდეს, რომ სამშენებლო უბანი შესაბამისი ორგანოების მიერ შემოწმებული და გასუფთავებულია ასაფეთქებელი ნაგებობებისაგან</p>
თ. სატრანსპორტო მოძრაობისა და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	სამშენებლო ღონისძიებების პირდაპირი ან არაპირდაპირი გავლენა საზოგადოებრივ ტრანსპორტსა და ფეხით მოსიარულეებზე	<p>(ბ) ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად კონტრაქტორმა უნდა უზრუნველყოს სამშენებლო უბნის სათანადო უსაფრთხოება და მშენებლობასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობის რეგულირება, რაც მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდეგით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ საინფორმაციო და გამაფრთხილებელი ნიშნები, ბარიერები და მოძრაობის გადართვა: მშენებლობის ადგილზე უზრუნველყოფილი უნდა იყოს კარგი ხილვადობა და საზოგადოების გაფრთხილება შესაძლო რისკების შესახებ; ▪ სატრანსპორტო მოძრაობის სისტემა და თანამშრომელთა ტრენინგი, განსაკუთრებით ობიექტთან მისვლისა და სამშენებლო უბნის სიახლოვეს დატვირთული მოძრაობის საკითხებზე. ფეხით მოსიარულეთათვის უსაფრთხო გასასვლელებისა და გზაჯვარედინების უზრუნველყოფა იმ ადგილებში, სადაც მშენებლობა აფერხებს მოძრაობას; ▪ სამუშაო საათების რეგულირება ადგილობრივი მოძრაობის სქემასთან, მაგ: პიკის საათებში ან შინაური საქონლის მოძრაობის დროს ძირითადი ტრანსპორტის გადაადგილების თავიდან აცილება. ▪ საჭიროების შემთხვევაში, საგზაო მოძრაობის აქტიური რეგულირება ობიექტზე გაწვრთნილი პერსონალის მიერ საზოგადოების უსაფრთხო გადაადგილებისათვის. ▪ მშენებლობის პერიოდში ახლომდებარე სამუშაო დაწესებულებებთან, მაღაზიებთან და საცხოვრებლებთან უსაფრთხო და შეუფერხებელი მისასვლელების უზრუნველყოფა

ნაწილი IV: მონიტორინგის ბეგმა

მშენებლობის ფაზა

საქმიანობა	რა? (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი)	სად? (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი)	როგორ? (უნდა განხორციელდეს პარამეტრიზე მონიტორინგი)	როდის? (განისაზღვრება სისშირე/ან ხანგრძლივობა)	რატომ? (არის პარამეტრი მონიტორინგის ქვეშ)	ვინ? (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე)
სამშენებლო მასალებით მომარაგება	სამშენებლო მასალების შექმნა ოფიციალური არხებით ლიცენზირებული მომწოდებლებისგან	მასალების მომწოდებლის ოფისში, საწყობ ბაზაზე, მდინარის პირას, კარიერზე	საბუთების შემოწმება; ხარისხის შემოწმება	მასალებით მომარაგების ხელშეკრულებათა გაფორმებისას	ნაგებობის ტექნიკური გამართულობისა და გარემოსა და ადამიანის უსაფრთხოების უზუნველსაყოფად	საავტომობილო გზების დეპარტამენტი (სგდ)
სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება სამშენებლო ტექნიკის გადაადგილება	- სატვირთო მანქანების და საგზაო სამშენებლო ტექნიკის გამართულობა; - ძარის სრულფასოვნება და ტვირთის დაცულობა საფარი მასალით; -ტექნიკის გადაადგილება წინასწარ განსაზღვრული მარშრუტით	საშენი მასალებისა და სამშენებლო ნარჩენების ტრანსპორტირების მარშრუტები	სამშენებლო ობიექტთან მიმდებარე გზების ინსპექტირება გადაადგილების მარშრუტების მიმართულებებით	წინასწარ განუცხადებელი შემოწმება სამუშაო საათებში	- მტვერით და მყარი მასალით ჰაერისა და გზების დაბინძურების თავიდან ახარიდებლად; - საავტომობილო მოძრაობის შეფერხების შესაზღუდად	სგდ; საპატრულო პოლიცია
სამშენებლო ტექნიკის ოპერირება ობიექტზე	სამშენებლო ტექნიკის გამართული მუშაობა: - გამონაბოლქვის სიჭარბე - საწვავ-საპოხის ჟონვა - სამუშაო საათების დაცულობა	სამშენებლო ობიექტი	საქმიანობის ინსპექტირება	სამუშაო საათებში და მათ გარეშე	- ტექნიკის ოპერირებისაგან ჰაერისა და ნიადაგის დაბინძურების შესამცირებლად; - მოსახლეობის ხმაურითა და ვიბრაციით შეწუხების შესაზღუდად	სგდ

<p>სამშენებლო ტექნიკის მომსახურება</p>	<p>- ავტომობილების და ტექნიკის რეცხვა სამშენებლო ობიექტის გარეთ ან მდინარიდან მაქსიმალურად მოცილებულ ადგილას;</p> <p>- ტექნიკის გამართვა საწვავ-საპოხით სამშენებლო ობიექტს გარეთ ან ობიექტზე მოწყობილ საგანგებო პუნქტში;</p> <p>- ტექნიკის მომსახურების პუნქტის ტექნიკური გამართულობა:</p> <ul style="list-style-type: none"> • მყარი გაუმტარი იატაკი ან აღსორბენტის (ქვიშა, წვრილი ხრეში, მემბრანა) საფარი • საკმაო ფართობი და გაუმტარი ბარიერები საწვავის კონტეინერთა გარშემო • საბაზისო ცეცხლმაქრი საშუალებები • სალექარები მანქანების სამრეცხაოსთან 	<p>სამშენებლო ობიექტი და მასთან არსებული სამშენებლო ბაზა (თუკი იარსებებს)</p>	<p>საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>ტექნიკის ოპერირების პერიოდი</p>	<p>- ტექნიკის მომსახურებისაგან ნადავისა და წყლის ნავთობპროდუქტებით დაბინძურების თავიდან არიდება;</p> <p>- ააღებადი ნივთიერებებისგან ხაძრის გაჩენის შემთხვევაში მისი დროული ლოკალიზების უზრუნველსაყოფად და მოსალოდნელი ზარალის შესამცირებლად.</p>	<p>სგდ</p>
<p>ინერტული მასალების მოპოვება</p>	<p>- ინერტული მასალების შექმნა არსებული მოპოვებლებისგან თუკი ამის საშუალება არსებობს;</p> <p>- მშენებელი კონტრაქტორის მიერ ინერტული მასალის მოპოვების ლიცენზიის მოპოვება და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა;</p> <p>- კარიერების ტერასული დამუშავება, დამუშავებულ უბნებზე ნარჩენი მასალის უკუჩაყრა და ლადშაფტთან ჰარმონიზაცია;</p>	<p>ინერტული მასალის კარიერები</p>	<p>საბუთების შემოწმება საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>მასალათა მოპოვების პერიოდში</p>	<p>- ფერდობების ეროზიის, ეკოსისტემისა და ლანდშაფტის დაზიანების შესაზღუდად;</p> <p>- მდინარეთა ნაპირების ეროზიის, წყლის ნაკადის შეწონილი ნაწილაკებით დაბინძურებისა და წყლის ეკოსისტემებზე ზემოქმედების შესაზღუდად;</p> <p>-პირუტყვასა და</p>	<p>სგდ; ბუნებრივი რესურსების სააგენტო</p>

	<p>- სრემის ამოღება წყლის ნაკადის გარეთ, ნაკადისგან გამმიჯნველი ყრილების მოწყობით და ნაკადში სამშენებლო ტექნიკის შეუყვანლად;</p> <p>- კარიერების მონიშვნა გამაფრთხილებელი ნიშნებით</p>				მოსახლეობის დაცვა დაზიანებისგან.	
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	<p>- ინერტული და სახიფათო სამშენებლო ნარჩენების განცალკევებით დროებითი დასაწყობება განსაზღვრულ ადგილებში;</p> <p>- ნარჩენების დროული გატანა წინასწარ წერილობით ნებადართულ ადგილებში;</p> <p>- სახიფათო ნარჩენების ჩაბარება მათი უნებელყოფისა და განთავსების ლიცენზიის მქონე კომპანიებისთვის</p>	სამშენებლო ობიექტი და ბაზა (თუკი იარსებებს); ნარჩენების განთავსებისთვის გამოყოფილი ადგილები	საბუთების შემოწმება ვიზუალური დათვალიერება	მშენებლობის მთელ პერიოდში	გარემოს დაცვა დანაგვიანებისგან	სგდ; მუნიციპალიტეტი
საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნა	<p>- სამშენებლო ობიექტზე და ბაზაზე (თუკი იარსებებს) საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების განთავსება;</p> <p>- შეთანხმება ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რეგულარული გატანის თაობაზე</p>	სამშენებლო ობიექტი და ბაზა (თუკი იარსებებს)	ვიზუალური დაკვირვება	მშენებლობის მთელ პერიოდში	საყოფაცხოვრებო ნარჩენებით ნიადაგისა და წყლის დაბინძურების აღსაკვეთად	სგდ; ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი

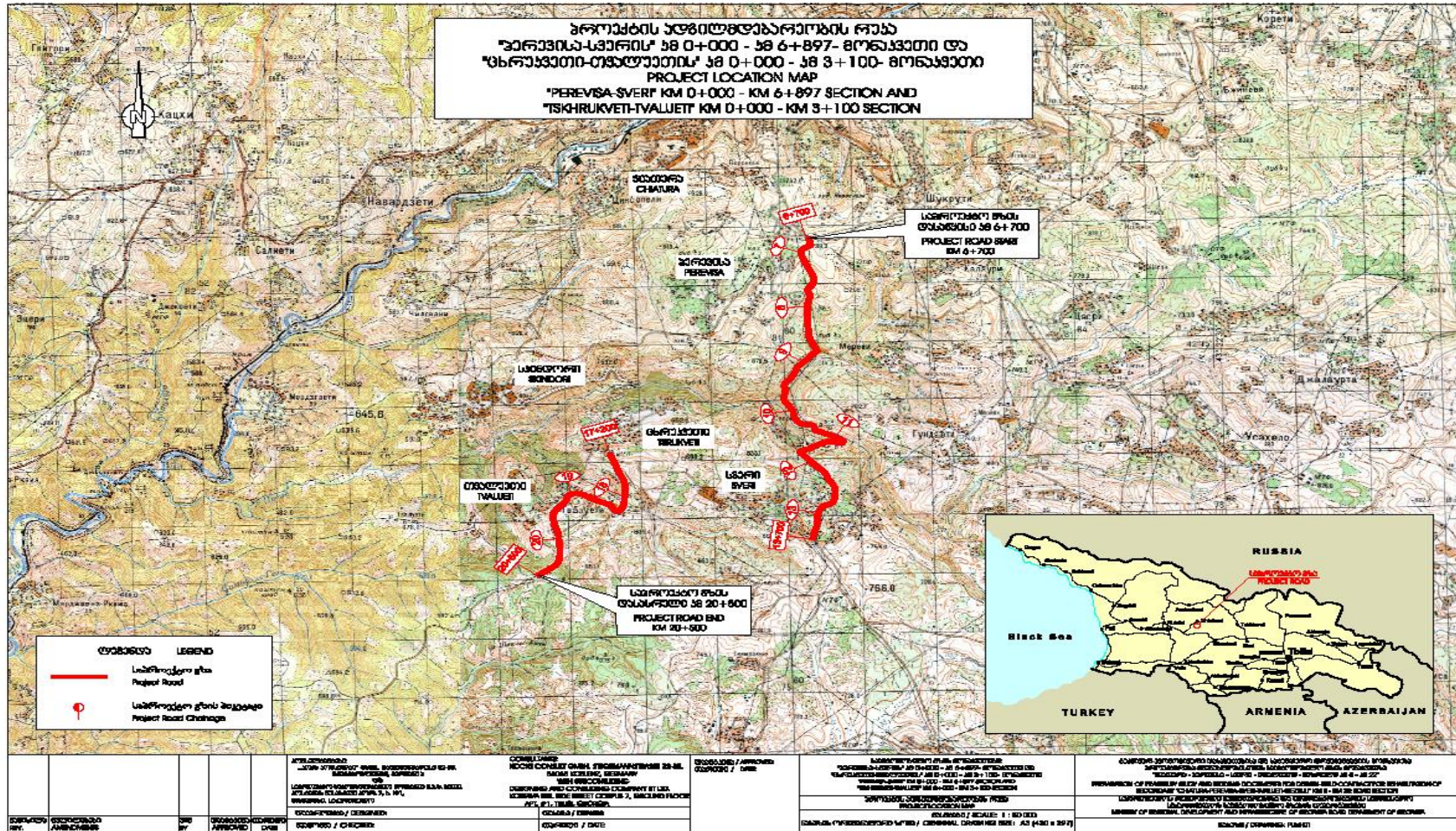
<p>თხევადი ნარჩენების წარმოქმნა</p>	<p>- სამშენებლო ობიექტზე და ბაზაზე (თუკი იარსებებს) სანიტარულ ნორმებთან შესატყვისი ტუალეტის მოწყობა და მომსახურება;</p> <p>- სამშენებლო ობიექტიდან წვიმის წყლის შეგროვებისა და გადინებისთვის სადრენაჟო სისტემის მოწყობა და პერიოდული გაწმენდა;</p> <p>- საყოფაცხოვრებოდ და ტექნიკის სარეცხად გამოყენებული წყლის სალექარი გუბურის მოწყობა</p>	<p>სამშენებლო ობიექტი და ბაზა (თუკი იარსებებს)</p>	<p>ვიზუალური დაკვირვება</p>	<p>მშენებლობის მთელ პერიოდში</p> <p>გახშირებული რეჟიმით ძლიერი ნალექიანობის შემთხვევაში</p>	<p>- სამშენებლო ობიექტის დატბორვისა და ამით საქმიანობის გაძნელების აღსაკვეთად;</p> <p>- ზედაპირული და გრუნტის წყლის დაბინძურების შესამცირებლად</p>	<p>სგდ</p>
<p>ასფალტ-ბეტონის ქარხნის ოპერირება</p>	<p>- მშენებელი კონტრაქტორის მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებაართვის მოპოვება და მისი პირობების განუხრელი დაცვა;</p> <p>- ქარხნის დასამონტაჟებლად იმგვარი ადგილის შერჩევა, რომელიც უზრუნველყოფს მოსახლეობის მინიმალურ შეწუხებას ხმაურით, მტვრითა და გამონაბოლქვით;</p> <p>- ქარხნიდან ჩამდინარე წყლის სალექარი გუბურის მოწყობა</p>	<p>ქარხნის ტერიტორია</p>	<p>საბუთების შემოწმება</p> <p>საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>ქარხნის დამონტაჟებისა და მისი ოპერირების მთელ პერიოდში</p>	<p>- სამშენებლო ობიექტის სიახლოვეს მოსახლეობის შეწუხების შესაზღუდად;</p> <p>- ატმოსფერული ჰაერისა და ზედაპირული წყლის დაბინძურების შესამცირებლად</p>	<p>სგდ;</p> <p>გერემოს დაცვის სააგენტო</p>
<p>შრომის უსაფრთხოება</p>	<p>- მშენებელთა უზრუნველყოფა სპეცტანსაცმლით და პირადი დამცავი საშუალებებით;</p> <p>- სამშენებლო ტექნიკის ექსპლუატაციის და პირადი უსაფრთხოების საშუალებების გამოყენების წესების ზუსტი დაცვა</p>	<p>სამშენებლო ობიექტი</p>	<p>საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>სამუშაოთა წარმოების მთელ პერიოდში</p>	<p>მშენებელთა ტრავმატიზმისა და უბედურ შემთხვევათა აღბათობის შესამცირებლად</p>	<p>სგდ</p>

ექსპლუატაციის ფაზა

საკმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სისშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრი მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
გზის სავალი ნაწილისა და მისი გვერდულების დასუფთავება	მზავრებისა და მძღოლის მიერ დატოვებული საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რეგულარული შეგროვება და გატანა; გზაზე დაღუპული ცხოველთა ნარჩენების დროული გატანა	გზის მიმდებარე ტერიტორია და კიუვეტები	ვიზუალური დათვალიერება	კვარტალურად	გარემოს დაბინძურებისაგან დასაცავად; გზაზე მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად	ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი
სადრენაჟო კიუვეტების გამტარიანობის შენარჩუნება	კიუვეტების რეგულარული გასუფთავება დანალექისა და საყოფაცხოვრებო ნარჩენებისგან	გზის გასწვრივ არსებული სადრენაჟო კიუვეტები	ვიზუალური დათვალიერება	კვარტალურად	დრენაჟის სისტემის გამართულობის უზრუნველსაყოფად გზის დატბორვისა და წელიმიური დაზიანების თავიდან ასარიდებლად	ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი
ავარიული დაღვრებისას ადგილის ლოკალიზება და დაბინძურებული ადგილის დასუფთავება	ავტოსაგზაო შემთხვევის დროს დაღვრილი ან გაფრქვეული თხევადი ან ფხვიერი ტვირთების ნარჩენების დროული შეგროვება, გაუვნებელყოფა და გატანა	გზაზე და მის სიახლოვეს	ინსპექტირება	ავტოსაგზაო შემთხვევებისას, საჭიროების მიხედვით	გარემოს დაბინძურების აღსაკვეთად	საპატრულო პოლიცია; ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი
გზის სარემონტო სამუშაოებისას წარმოქმნილი ნარჩენების მართვა	წარმოქმნილი ნარჩენების დროული გატანა ნაგავსაყრელზე	გზის მთელ მონაკვეთზე	ინსპექტირება	გეგმიური სარემონტო სამუშაოების დასრულებისას	გარემოს დაბინძურების აღსაკვეთად	ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი

დანართი 1: პროექტის მდებარეობის რუკა

სამშენი სამსახური	სმ მ/მ	სამშენი/სამსახური სმ/მ	სამშენი / CHECKER	სამშენი / DATE	სამშენი / APPROVED სმ/მ / DATE	სამშენი/სამსახური სმ/მ / DATE	სამშენი/სამსახური სმ/მ / DATE	სამშენი/სამსახური სმ/მ / DATE
----------------------	-----------	---------------------------	-------------------	----------------	-----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

დანართი 2: საჯარო განხილვის ოქმი

**საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო
საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი**

ჭიათურა-პერევისა-სვერი-ცხრუკვეთი-თვალუეთი-გეზრული ეტაპი I ცხრუკვეთი-
თვალუეთის კმ17+200 – კმ20+500 მონაკვეთების საავტომობილო გზის
სარეაბილიტაციო სამუშაოთა განხორციელებისას გარემოზე ზემოქმედების
მართვის გეგმების საჯარო განხილვის

ოქმი

2014 წლის 03 ოქტომბერს ჭიათურის გამგეობაში ჩატარდა ადგილობრივი მნიშვნელობის ჭიათურა-პერევისა-სვერი-ცხრუკვეთი-თვალუეთი-გეზრული ეტაპი I ცხრუკვეთი-თვალუეთის კმ17+200 – კმ20+500 მონაკვეთების სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარებისას გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვის მიზანი იყო დადგენილი სამუშაოთა უშუალო ზემოქმედების არეალში მოქცეული ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირება ამ სამუშაოთა არსის, ვადების, აგრეთვე განხილულ იქნა საკითხი სამუშაოთა მიმდინარეობისაგან მოსახლეობისთვის დროებითი უხერხულობის განენის შესაძლებლობის და სამუშაოების მსვლელობასთან დაკავშირებული არასასურველი მოვლენების შესამცირებლად დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ. გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის განხილვისას დამსწრე საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა დაესვა კითხვები და გამოეთქვა კრიტიკული მოსაზრებები გეგმის საბოლოო სახით ჩამოყალიბების დროს გათვალისწინების მიზნით.

საავტომობილო გზების დეპარტამენტს წარმოადგენდნენ განსახლებისა და გარემოს დაცვის სამმართველოს, გარემოს დაცვის განყოფილების მთავარი სპეციალისტი ლუიზა ბუბაშვილი და საავტომობილო გზების დეპარტამენტის გარემოს დაცვის კონსულტანტი მაია ვაშაკიძე.

საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ ჭიათურის, სვერის და პერევისას მოსახლეობის წარმომადგენლები. (იხ. დანართი)

შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების რეაბილიტაციის პროექტების გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა დამსწრებს გააცნეს საავტომობილო გზების განსახლებისა და გარემოს დაცვის სამმართველოს, გარემოს დაცვის განყოფილების მთავარი სპეციალისტი ლუიზა ბუბაშვილი, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის გარემოს დაცვის კონსულტანტმა მაია ვაშაკიძემ, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის სოციალური უსაფრთხოების კონსულტანტმა მაია ვაშაკიძემ.

შეხვედრა გახსნა ლუიზა ბუბაშვილმა და დამსწრეთ მოახსენა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სახელმწიფოს მიერ გზების მშენებლობის შესახებ. განხილული იქნა ასევე თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების რეაბილიტაციას საქართველოს ეკონომიკის განვითარებისათვის.

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის პრეზენტაცია გააკეთა მაია ვაშაკიძემ. განხილულ იქნა პროექტთან დაკავშირებული სამუშაოები, მათი შესაძლო ზემოქმედება გარემოზე და ადამიანების ჯანმრთელობაზე. განხილული იქნა შემარბილებელი ღონისძიებები, რომელიც საშუალებას იძლევა მისაღებ მინიმუმადე იქნას დაყვანილი გარემოზე ყოველგვარი მავნე ზემოქმედება გზის მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზაში.

ირაკლი ლითანიშვილი

დეპარტამენტის თავმჯდომარის მოადგილე

საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენლები:

ლუიზა ბუბაშვილი

მაია ვაშაკიძე

მონაწილეთა სია

ჭიათურა - ქუჩევსა.

სახელი და გვარი	სოფელი, დაბა, ორგანიზაცია	ხელისმოწერა.
საჩხაძე გიორგი	ჭიათურა.	ს. ხაბაძე
ბუაჩიძე ბიძინაძე	ჭიათურა	გ. ხალვაძე
ბიბია ლალიძე	ჭიათურა	ნ. ხაბაძე
ვახაძე ვახაძე	საჯი	ს. ხაბაძე
ჭიჭინაძე ჩხინაძე	ჭიათურა	მ. ხაბაძე
ბიბია ბიბიაძე	საჯი.	ნ. ხაბაძე
ბიბია ბიბიაძე	ჭიათურა	მ. ხაბაძე
ბიბია ბიბიაძე	ჭიათურა.	ნ. ხაბაძე
ბიბია ბიბიაძე	ჭიათურა	ნ. ხაბაძე
ბიბია ბიბიაძე	ჭიათურა	ნ. ხაბაძე

დანართი 3: შეთანხმება ნარჩენების განთავსების შესახებ